

Prawne aspekty szkód wyrządzonych przez dzikie zwierzęta w Polsce

Towarzystwo rzeczoznawców i likwidatorów szkód
Michał Wójcik

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Szkody łowieckie (w tym zasady odpowiedzialności i likwidacji) zostały uregulowane w:

- Ustawie z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066 ze zm.).
- Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłaty odszkodowania za szkody w uprawach i płodach rolnych (Dz. U. z dnia 24 marca 2010 r.) - dalej „rozporządzenie”.

Kto ponosi odpowiedzialność

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Przedmiotem szkody są uprawy i płody rolne. Ustawodawstwo nie zawiera definicji pojęcia „uprawa rolna”. Pojęcie zdefiniował Sąd Najwyższy w Uchwale z dnia 27 listopada 2007 roku (sygn. akt: III CZP 67/07, OSNC 2008/12/136):

uprawa rolna - każda uprawa prowadzona na gruncie rolnym

Odpowiedzialność odszkodowawcza

Rozdział 9

Szkody łowieckie

Art. 46. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych:

- 1) w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny,
- 2) przy wykonywaniu polowania.

Co zmieniło się w prawie łowieckim w
ostatnich latach

NIC

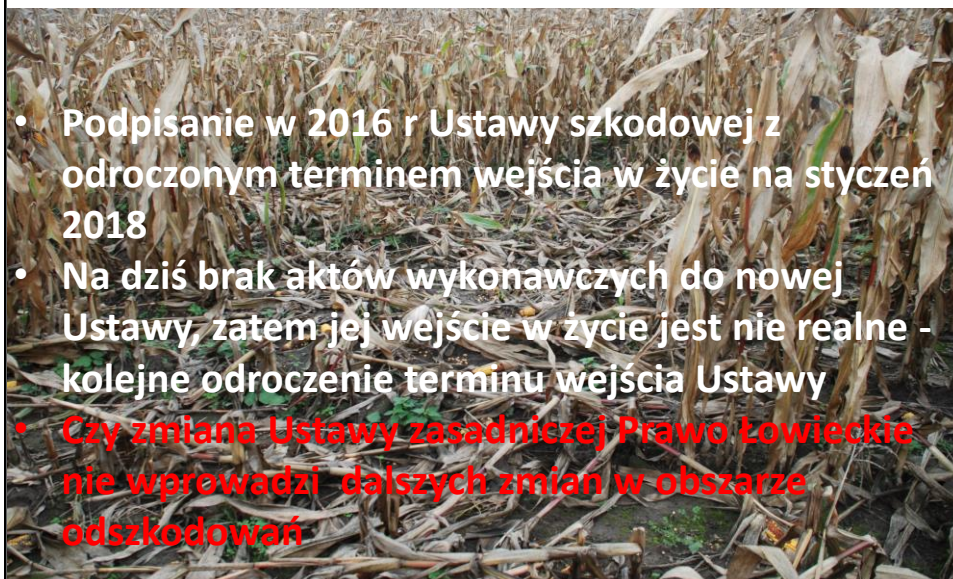
Zmiany w prawie łowieckim

- Całkowicie oddalony projekt zmiany ustawy w grudniu 2015
- Liczne projekty zmian w kwestii odszkodowań łowieckich jakie pojawiły się do czerwca 2016. Niemal we wszystkich rozwiązaniach mówiono o konieczności powołania funduszu odszkodowawczego, przy całkowitym niezrozumieniu podstawowych założeń funkcjonowania tego typu modelu finansowania.
- W dalszym ciągu nie uregulowana kwestia Prawa łowieckiego podnoszona przez Trybunał Konstytucyjny w 2014

Zmiany w prawie łowieckim

- Podpisanie w 2016 r Ustawy szkodowej z odroczonym terminem wejścia w życie na styczeń 2018
- Na dziś brak aktów wykonawczych do nowej Ustawy, zatem jej wejście w życie jest nie realne - kolejne odroczenie terminu wejścia Ustawy
- **Czy zmiana Ustawy zasadniczej Prawo Łowieckie nie wprowadzi dalszych zmian w obszarze odszkodowań**

Czy Skarb Państwa przejmie w całości odpowiedzialność odszkodowawczą

Koszty obsługi odszkodowawczej

- Koszty związane tylko z obsługą procesu likwidacji na terenie kraju oszacowane przez wojewodów przekroczyły 200.000.000pln
- Koszty szacowań prowadzone przez powołanych rzeczoznawców i likwidatorów szacuje się na kwotę od 500 do 2000pln za szkodę w zależności od trudności, czasochłonności i zaangażowania rzeczoznawcy
- Jakże były dotychczasowe koszty obsługi procesu likwidacji 70.000 szkód szacowanych przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich

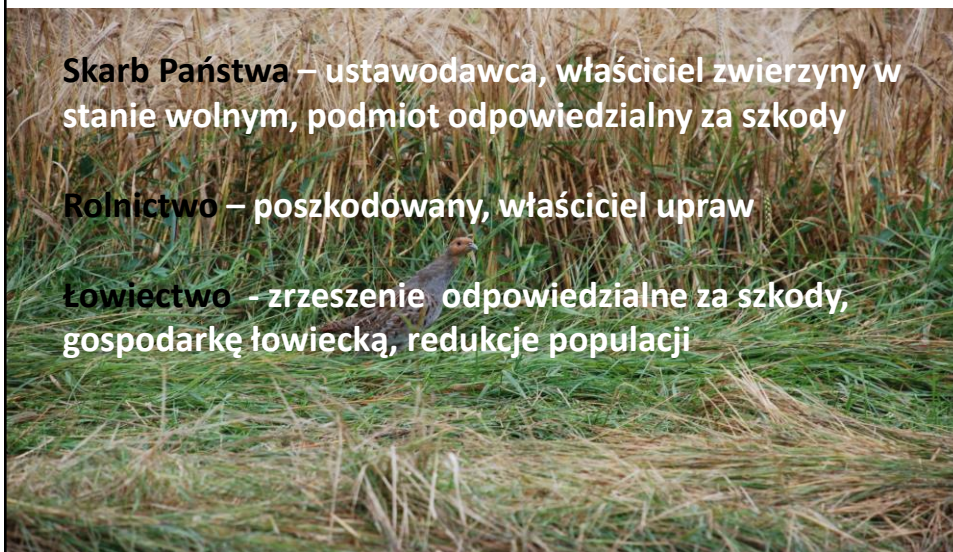

Szkody w uprawach

Skarb Państwa – ustawodawca, właściciel zwierzyny w stanie wolnym, podmiot odpowiedzialny za szkody

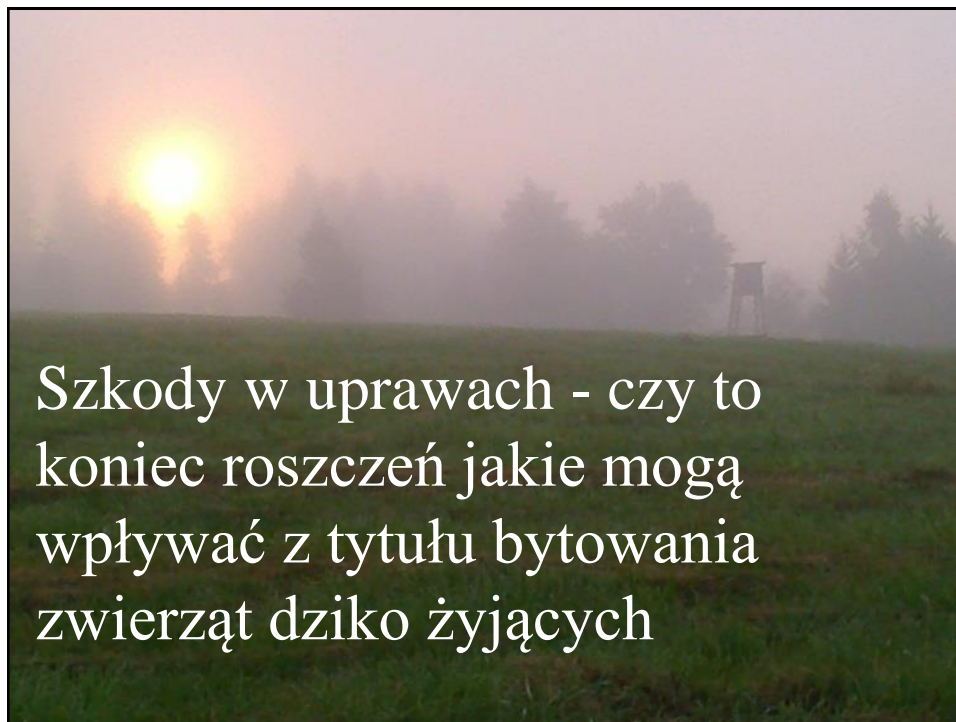
Rolnictwo – poszkodowany, właściciel upraw

Łowiectwo – zrzeszenie odpowiedzialne za szkody, gospodarkę łowiecką, redukcje populacji

**Brak interesu dla pozostałych
podmiotów i grup społecznych
tematyką szkód łowieckich,**

**Całkowita nieświadomość
poważnej grupy społeczeństwa -
problem nas nie dotyczy**

Pozostałe szkody wyrządzone z udziałem dzikich zwierząt

- Skarb Państwa
- Poszkodowani
- Zakłady ubezpieczeń
- Podmioty odpowiedzialne za szkody

**Kto szacuje pozostałe szkody, kto
wyplaca rekompensaty**

- Zakłady ubezpieczeń z polis majątkowych lub OC
- Po wypłacie odszkodowania regres do sprawcy lub podmiotów ponoszących odpowiedzialność

**Kto ponosi odpowiedzialność za szkody
w miastach**

Awaryjne lądowanie po kolizji z gęsią
wartość roszczenia 790.000pln netto

Kolos na glinianych nogach

Ograniczona odpowiedzialność

Następstwo wartość roszczenia 490.000pln netto

Podmioty odpowiedzialne za szkody

Wartość roszczenia 471.910,00 PLN

netto

Lisia nora wartość rozszczenia 89000płn
netto

Jeden sprawca - różny poziom szkód

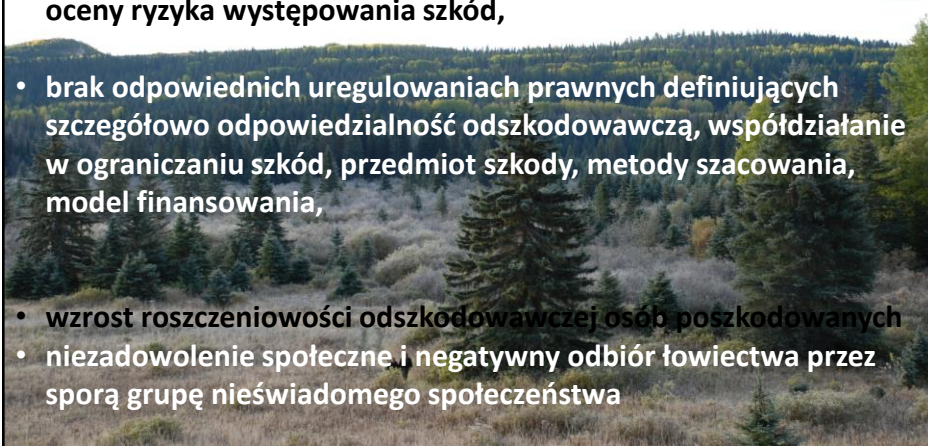

Szkody a ryzyko

- **Jak zapobiegać szkodom i ograniczać ryzyko występowania szkód, wywołanych przez zwierzęta dziko żyjące w różnych obszarach nie tylko rolnictwie.**

Źródło problemu

- **wzrost liczebności dzikich zwierząt,**
- **nieudolne mechanizmy inwentaryzacji przy całkowitym braku oceny ryzyka występowania szkód,**
- **brak odpowiednich uregulowaniach prawnych definiujących szczegółowo odpowiedzialność odszkodowawczą, współdziałanie w ograniczaniu szkód, przedmiot szkody, metody szacowania, model finansowania,**
- **wzrost roszczeniowości odszkodowawczej osób poszkodowanych**
- **niezadowolenie społeczne i negatywny odbiór łowiectwa przez sporą grupę nieświadomego społeczeństwa**

Ryzyko wystąpienia szkody

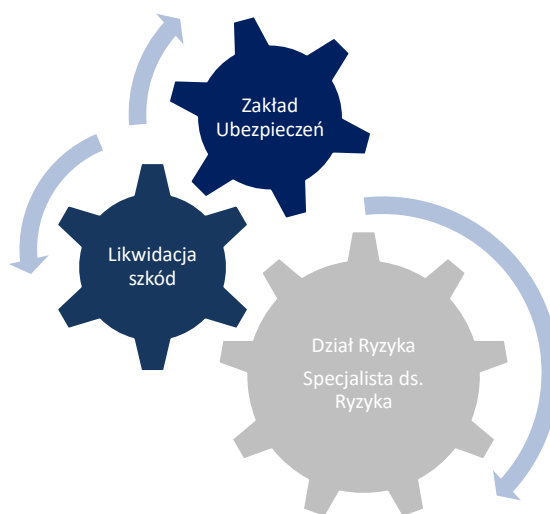
Pod bardzo ogólnym pojęciem ryzyka należy rozumieć prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w danym obszarze, w dającej się przewidzieć przyszłości.

Ryzyko mierzalne wystąpienia szkód na podstawie obserwacji i zebranych danych statystycznych pozwala na wprowadzenie parametrów

rozkładu prawdopodobieństwa:

- wartość oczekiwana,
- odchylenia standardowe,
- wariacje.

System zarządzania ryzykiem

Ocena ryzyka wystąpienia szkód

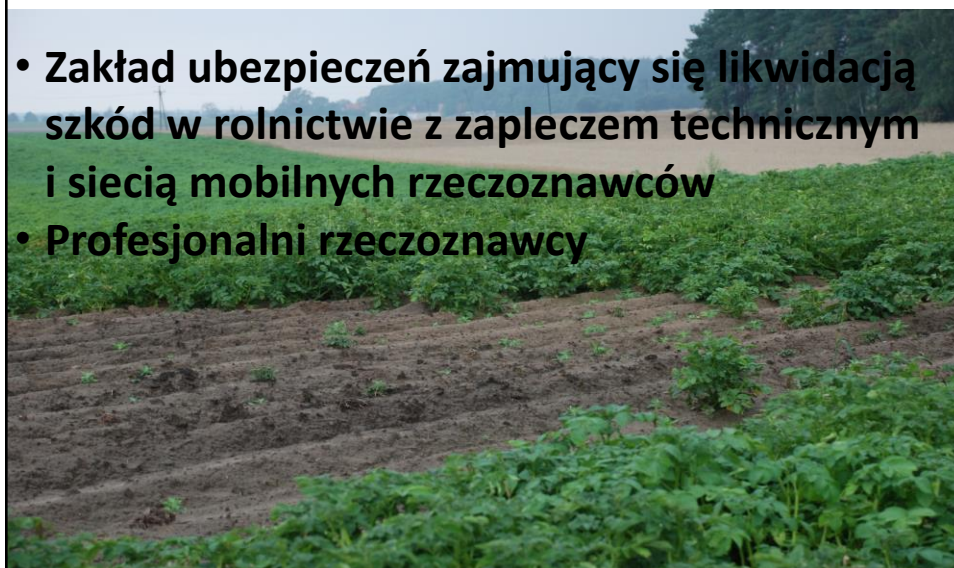
MAPY RYZYK

- Niezbędne jest tworzenie mapy ryzyk powiązanej z liczebnością danej populacji, ostojami w różnych porach roku, planowaną strukturą upraw, urbanizacją, oraz innymi zmiennymi elementami środowiska.
- **Mapowanie ryzyka powinno być procesem ciągłym i nieustającym**

Kto dziś oszacuje szkody

- Zakład ubezpieczeń zajmujący się likwidacją szkód w rolnictwie z zapleczem technicznym i siecią mobilnych rzeczoznawców
- Profesjonalni rzeczoznawcy

Jak przyszłość

Należy mieć pełną świadomość iż, nie przemyślane rozwiązania przy tworzeniu nowych przepisów i modeli odszkodowawczych bez uwzględnienia **realnych możliwości i potrzeb stron postępowania odszkodowawczego**, spowodują jedynie krótkotrwałe korzyści dla nielicznych uczestników procesu zaś dla pozostałych znaczne lub całkowite ograniczą możliwości funkcjonowania.

Finansowanie rekompensat

- **Wprowadzenie racjonalnego systemu finansowania (współfinansowania) szkód oraz kosztów ich wyceny** (np. z utworzonych funduszy celowych, ze środków Skarbu Państwa, z budżetów samorządowych, ze środków pochodzących ze składek wnoszonych przez dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, czy też częściowo ze środków pochodzących od poszkodowanych, przy współpracy z zakładem ubezpieczeń).
- **Ubezpieczenie szkód** w uprawach rolnych spowodowanych przez zwierzęta dziko żyjące tak w Polsce jak i w większości krajów Europy nie występuje w stopniu wystarczającym.

Zagrożenia

- **Zasobność portfela dzierżawców i zarządców obwodów łowickich przy jakichkolwiek zmianach jest niewystarczająca dla pokrycia roszczeń, kosztów obsługi procesu likwidacji oraz wypłat rekompensat.**
- **Brak jakichkolwiek możliwości finansowania innych roszczeń**
- **Czy dzisiejsze polisy odpowiedzialności cywilnej dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich zakładają odpowiednie sumy ubezpieczenia**

Dziękuję za uwagę

